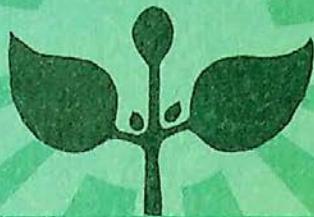

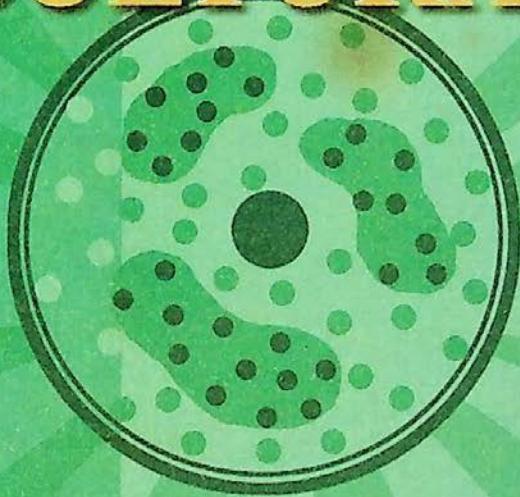
581 =
F 62

Ioan BURZO
Simion TOMA
Constantin CRĂCIUN
Viorica VOICAN
Aurelia DOBRESCU
Elena DELIAN

FIZIOLOGIA PLANTELOR DE CULTURĂ

Vol. 1

ȘTIINȚA

*Procesele
fiziologice
din plantele
de cultură*

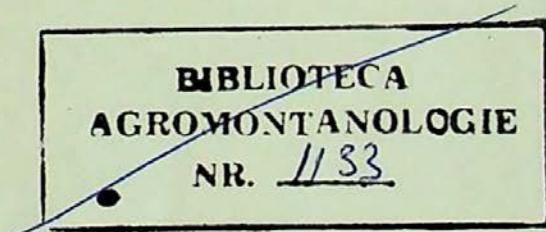

Ioan Burzo, Simion Toma,
Constantin Crăciun, Viorica Voican,
Aurelia Dobrescu, Elena Delian

Fiziologia plantelor de cultură

Vol. I

*Procesele fiziologice din
plantele de cultură*

Chișinău
Întreprinderea Editorial-Poligrafică Știință
1999

UNIVERSITATEA "VALAHIA"
TÂRGOVISTE - ROMÂNIA

BIBLIOTECĂ TEHNICĂ
Nr. Inv. _____

381/B

CZU 631.52:581.1

Ediția de față este rodul unei colaborări a savanților și profesorilor de la Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, România, și de la Institutul de Fiziologie a Plantelor al Academiei de Științe a Republicii Moldova.

*Lucrarea apare cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale,
al Fundației SOROS-MOLDOVA și
al Uniunii Societăților Tehnico-Științifice din Moldova*

ISBN 9975-67-141-1

© Ioan Burzo, Simion Toma,
Constantin Crăciun, Viorica Voican,
Aurelia Dobrescu, Elena Delian, 1999
© Coperta: Oleg Beșliu

Cuprins

<i>Capitolul 1. Fiziologia celulei vegetale . . . . .</i>	7
1.1. Rolul fiziologic al principalelor părți componente ale celulelor	9
1.1.1. Peretele celular	10
1.1.2. Membranele plasmatic	17
1.1.3. Citoplasma	25
1.1.4. Organitele celulare	29
1.1.5. Transmiterea informațiilor între celulele, țesuturile și organele plantelor	46
1.2. Rolul fiziologic al principalilor compuși chimici din plante	48
1.2.1. Substanțele plastice	49
1.2.2. Substanțele de rezervă	50
1.2.3. Substanțele active	51
1.2.4. Substanțele secundare	68
1.2.5. Substanțele anorganice	70
Bibliografie	71
<i>Capitolul 2. Absorbția apei și a substanțelor minerale de către plante</i>	78
2.1. Adaptările rădăcinii pentru absorbția apei și a substanțelor minerale	78
2.2. Absorbția apei și a substanțelor dizolvate prin rădăcină	92
2.3. Factorii care influențează intensitatea absorbției apei și a substanțelor minerale	104
2.4. Absorbția extraradiculară	109
Bibliografie	111
<i>Capitolul 3. Transportul substanțelor prin plante . . . . .</i>	115
3.1. Transportul substanțelor la nivel celular	115
3.2. Transportul substanțelor prin rădăcinile plantelor	119
3.3. Transportul sevei brute prin xilem	123
3.4. Transportul substanțelor prin frunze	128
3.5. Transportul sevei elaborate prin floem	131
3.5.1. Mecanismul de transport al sevei elaborate	133
3.5.2. Compoziția chimică a sevei elaborate	135
3.5.3. Sensul de transport al sevei elaborate	136
3.5.4. Viteza de transport a sevei elaborate	137
3.6. Transportul substanțelor spre organele de consum sau de depozitare	137
3.7. Retranslocarea substanțelor în plante	140
3.8. Transportul substanțelor gazoase prin țesuturile plantelor	141
Bibliografie	144
<i>Capitolul 4. Eliminarea substanțelor din plante . . . . .</i>	149
4.1. Eliminarea apei din plante	149
4.1.1. Procesul de transpirație	149

4.1.2. Gutăția	162
4.2. Eliminarea substanțelor minerale și organice din plante	164
4.2.1. Desorbția substanțelor anorganice și organice	164
4.2.2. Secreția substanțelor anorganice și organice	165
Bibliografie	169
Capitolul 5. Rolul fiziologic al apei și al substanțelor minerale	172
5.1. Rolul fiziologic al apei	173
5.2. Rolul fiziologic al substanțelor minerale	177
Bibliografie	196
Capitolul 6. Fotosinteză	199
6.1. Organul și organitul specializat pentru fotosinteză	199
6.2. Rolul luminii în procesul de fotosinteză	202
6.3. Mecanismul procesului de fotosinteză	206
6.3.1. Faza de lumină a fotosintezei	208
6.3.2. Faza enzimatică (de întuneric) a fotosintezei (Ciclul Calvin)	212
6.4. Fotorespirația	214
6.5. Alte tipuri fotosintetice la plante	216
6.6. Factorii care influențează procesul de fotosinteză	222
6.7. Variațiile circadiene și sezoniere ale intensității procesului de fotosinteză	230
Bibliografie	231
Capitolul 7. Biodegradarea substanțelor de rezervă	234
7.1. Biodegradarea aerobă a substanțelor de rezervă	235
7.1.1. Biodegradarea glucidelor	236
7.1.2. Biodegradarea lipidelor	242
7.1.3. Biodegradarea proteinelor	245
7.2. Ciclul Krebs	246
7.2.1. Mecanismul procesului de respirație	247
7.2.2. Controlul procesului de respirație	250
7.2.3. Bilanțul energetic al biodegradării substanțelor de rezervă	251
7.2.4. Natura substanțelor utilizate în procesul de respirație	253
7.2.5. Dinamica procesului de respirație	255
7.2.6. Căldura rezultată din procesul de respirație	260
7.2.7. Factorii care influențează procesul de respirație	260
7.2.8. Importanța practică a cunoștințelor privind respirația plantelor	269
7.3. Biodegradarea anaerobă a glucidelor de rezervă	270
7.3.1. Mecanismul biodegradării anaerobe	271
7.3.2. Importanța biodegradării anaerobe	274
Bibliografie	274
Capitolul 8. Transformarea și depozitarea substanțelor organice în plante	277
8.1. Formarea și transformarea substanțelor organice	277

8.2. Depozitarea substanțelor de rezervă	292
Bibliografie	298
<i>Capitolul 9. Starea de repaus vegetativ la plante</i>	302
9.1. Mecanismul fiziologic al repausului vegetativ	303
9.2. Repausul plantei întregi	305
9.3. Repausul mugural	307
9.4. Repausul seminal	313
Bibliografie	319
<i>Capitolul 10. Creșterea plantelor</i>	322
10.1. Etapele creșterii celulare	324
10.2. Germinarea semințelor	330
10.3. Creșterea organelor plantelor	340
10.4. Factorii care influențează procesul de creștere	352
10.5. Regenerarea la plante	358
10.6. Polaritatea la plante	360
10.7. Corelațiile la plante	362
10.8. Dominanța apicală	363
10.9. Mișcările de creștere ale plantelor	366
10.9.1. Tropismele	367
10.9.2. Nutațiile	370
10.9.3. Nastiile	371
Bibliografie	374
<i>Capitolul 11. Dezvoltarea plantelor</i>	378
11.1. Perioada de tinerețe	379
11.1.1. Diferențierea celulelor	380
11.1.2. Dezvoltarea reproductivă	384
11.2. Perioada de maturitate	401
11.2.1. Controlul procesului de maturare	401
11.2.2. Rolul etilenei în procesul de maturare	404
11.2.3. Modificări fiziologo-biochimice caracteristice pentru procesul de maturare	407
11.2.4. Evoluția procesului de maturare la fructe	416
11.3. Perioada de senescență	419
11.4. Moartea plantelor	428
Bibliografie	429
<i>Capitolul 12. Fiziologia postrecoltă a produselor agricole</i>	434
12.1. Procesele de biosinteză din produsele agricole recoltate	434
12.2. Intensitatea procesului de transpirație	436
12.3. Intensitatea procesului de respirație	438
12.4. Alte modificări din produsele agricole recoltate	440
Bibliografie	446

<i>Capitolul 13. Fiziologia plantei bolnave</i>	447
13.1. Rezistența plantelor la atacul patogen	448
13.2. Modificările fiziologice din plantele atacate de microorganismele parazite	455
13.2.1. Efectele atacului patogen asupra fotosintezei	455
13.2.2. Efectele atacului patogen asupra procesului de respirație	456
13.2.3. Efectele atacului patogen asupra creșterii plantelor	457
13.2.4. Efectele atacului patogen asupra transportului substanțelor prin plante	459
13.2.5. Efectele atacului patogen asupra metabolismului azotului și al acizilor nucleici	460
Bibliografie	460

Capitolul 1

Fiziologia celulei vegetale

Celula reprezintă unitatea morfologică, structurală și funcțională de bază a plantelor. Toate procesele fiziologo-biochimice se desfășoară la nivel celular și sunt influențate în mod hotărâtor de structura acestora. Din aceste considerente, fiziologia celulei constituie prima etapă în interpretarea proceselor fiziologice care se petrec la nivelul plantei întregi.

Celulele din diferite ţesuturi ale plantelor prezintă modificări de formă, mărime, grosime ale pereților celulares, cantitate de cito-plasmă, cât și de intensitate a proceselor fiziologice. Cu toate acestea, structura de bază și rolul fiziologic al organitelor celulare sunt asemănătoare.

Atât celulele, cât și plantele întregi sunt organisme vii, care se caracterizează prin următoarele proprietăți:

Metabolismul reprezintă procesul prin care are loc schimbul permanent de substanțe și energie cu mediul și include totalitatea transformărilor care se petrec în plantele vii. Ca urmare, celulele formează un sistem deschis care se află într-un continuu schimb de energie și substanțe cu mediul și care tinde către un echilibru termodinamic, fără a ajunge însă la el.

Metabolismul are două laturi contradictorii: anabolismul și catabolismul. Anabolismul reprezintă totalitatea reacțiilor de biosintează a substanțelor proprii organismului care se realizează cu consum de energie, în timp ce catabolismul include totalitatea reacțiilor de biodegradare a substanțelor de rezervă, cu producerea de energie. Schimbul de substanțe cu mediul este însotit întotdeauna de schimbul de energie și de informații, astfel, cele două laturi ale metabolismului alcătuiesc o unitate dialectică.

Raportul dintre cele două laturi ale metabolismului se modifică în decursul ontogenezei. Astfel, în etapele timpurii de vegetație predo-

